

N°3 Õhtuleht 2024

Hooaeg algas võsas
ja lõppes suure peoga

Jelena Tšekulajeva
ja Anna Škuratova
projekti tiimist

Narva Veneetsia Saatkonna kolmas hooaeg algas 2024. aasta juunis, kui tiim kohtus/kogunes endise pumbajaama krundil aadressil Rimmelga tee 8. Esimese hooga püüdsid pilku mahajäetud hooneid, purunenud klaasi, lekkiva katusega garaaži ning võsastunud ja rohtukasvanud ala, kus kohati leidis ka prügi-hunnikuid. Põõsaste ja kõrge rohu keskel kasvavad aga viljapuud – õunapuud, astelpaju, karusmarja-põõsad, ploomipuud, pihlakad –, mis ilmselgelt olid kunagi osa hooldatud aiast. Osaliselt möödus Saatkonna teine hooaeg samal territooriumil, kuid siis ei jätkunud ressursi ja aega ala täielikult kasutusele võtmiseks.

Esimesel kohtumisel tutvus meeskond naaber Olegiga, kes kinkis heldelt oma aiast rabarberid ja pojenge, meie aga jagasime oma plaane. Peamisteks ülesanneteks olid ala ettevalmistamine kunstnike majutamiseks, kunstiresidentuuride korraldamine, ürituste korraldamine ja suve jooksul territooriumi kujundamine, et seda saaks kasutada ka tulevastel hooaegadel. Meie unistus on luua pumbajaama territooriumile kunstidaatša, mis võtab suvehoo-ajal vastu kunstiresidente ja ürituste ja kunstitöötubade programm on avatud kõigile huvilistele.

Meie meeskonnale oli krundi ettevalmistamine kunstnike tulekuks sündmuste-rohke: õnnestus ilusate telkide ostmine, atmosfäär oli sõbralik ja korraldati grilli-õhtud, juuli lõpus ja augusti alguses tabasid meid ootamatud tormiilmad ning maru võttis maha kõik püstitatud konstruktsioonid – telgi, köögikatused, köögitehnika – ja seda sõna otseses mõttes päev enne esimese kunstniku saabumist. Paralleelselt territooriumi ettevalmistamisega korraldasime eduka konkursi Saatkonna kunstiresidentuuris osalemiseks – taotlusi laekus 50 kunstnikult.

Edasi oli kõik nagu kuskil paralleelmaailmas: kolm ühe nädala pikkust kunstiresidentuuri, kunstnike ja arhitekt Marco töötoad, korraldustöö, telefonikõned ja kohtumised kõikvõimalike meistritega, iganädalased videokõned meeskonnaga, lõputu õunte, karusmarjade ja ploomide söömine.

Soe ja päikesepaisteline ilm septembri alguses võimaldas meil krundi edukalt ette valmistada Station Narva festivali läbiviimiseks ning 7. septembril toimus Narva Veneetsia Saatkonna hooaja lõpupidu kunstistuuride, valgusinstallatsioonide, kanuumatkade, muusika ja toiduga.

Veneetsia Annuale pidu
toimus septembri alguses
Station Narva festivali ajal.

Foto Juri Všiutsev

Veneetsia Saatkonna 2024. aasta kunstnikud

Jila Svcevic on ungari-serbia päritolu kunstnik, kelle loomingu keskmes on loodussõbralikkus ja sotsiaalne kaasatus. Tema residentuuri ajal valmis installatsioon „Kinnipeetud Kulgus“, mis koosneb kahest pimeduses helenõdavast kalavõrgust.

Jila: „Kunstiresidentuur Narva Veneetsias oli võimalus tegeleda just Kulgu eripärase keskkonnaga ning põnev oli kogeda selle paiga peidetud võlusi. Siinne kalapiügi traditsioon inspireeris mind tegema helendavaid kalavõrke, mis pakuvad kõigile võimaluse väljendada oma suhteid selle ainulaadse kohaga. Kes on kunagi Kulgus käinud, tunneb end sellest võlutuna. Mina lasin võrgud vette: ühe Narva Veneetsia Saatkonna territooriumile ja teise residentuuri ja Saatkonna vahelisele teele. Igaiüks võis vabalt võrkudele kinnitada seda, mida jagada soovis, sest igaihel on erilised mälestused, suurepärased ideed või olulised sõnumid. Kulgu vana pumbajaama ala on veel avastamata ja tore oli näha, kuidas kultuuriüritused köidavad nii kohalikke kui inimesi üle maailma.“

Mimi Dearing on kunstnik ja produtsent Suurbritanniast, kelle loomingus on mängu, kaasamist ja dialoogi kohalikke kogukondadega. Installatsioon „We open our arms to you“ on roostetatud metallist tehtud varjuskulptuur, millele on lõigatud sisse sõnum. See sõnum kannab endas lahkust, siirust ja avatust. Kes, kellele ja miks sedasi ütleb, jääb vaatajale äraarvamiseks. Mida tähendab see siin Kulgus, piiri lähedal? Päikesepaistel võib näha skulptuuril ka käsitsi graveeritud taimede siluette.

August Honoré Rønne on Taani kunstnik, kes uurib ja jäädvustab oma loomingus kogukondade suhtumist looduskeskkonna muutumisse. Tema installatsioon „Tuleviku lipud“ valmis avatud töötubade käigus. Osalejatel oli võimalus välja mõelda ja trükkida linoollõike tehnikas värvilisi signaallippe ja jagada sedasi omaenda sõnumeid. Merenduses kasutatav signaallippude keel muutus kunstniku juhendamisel uueks keeleks, mida sai kasutada omavahelises dialoogis ja isiklike sõnumite edasikandjana.

Naaber Artjom: Kulgu on minu teine kodu!

Mida mäletate lapsepõlvest?

Olin väga noor, kui veepumbajaam töötas. Ja mäletan vaid viisakat ja lahket valvuri-onu, kes oli alati rõõmus meie, „Pribreznõi“ („Rannarahva“) ühistu laste üle. Ta rääkis alati rõõmsalt pumbajaamast, tegi ekskursioone. Aga veelkord, olin väga noor ja ei mäleta enam peaaegu midagi.

Kas Kulgu linnaosa on aja jooksul palju muutunud?

Ei ütleks, et ta väga palju muutunud oleks. Muutust mõjutas vist rohkem poliitiline olukord, kuna asume piiriäärsel alal. Praegu asub meie ühistusse üha rohkem noori peresid. Ja praegu asub rohkem inimesi siia aastaringelt elama!

Mis tulevik Kulgut ees ootab?

Loodetavasti tulevikus muudetakse Kulgu linnaosaks. Veetakse kanalatsioon ja vesi, tehakse valgustus ja teed korda. Projektid on ju juba ammu töös. Veelkord, väga paljud inimesed kolivad siia alaliselt elama. Meie linnaosa on ju väga mugav, linnast jalutuskäigu kaugusel!

Mida Kulgu teie jaoks tähendab?

Kulgu on minu teine kodu! Olen kogu oma lapsepõlve siin veetnud! Kulgul elavad minu ema ja vanaisa aastaringelt. Lastele on rõõmuks siin suvel olla! Vaatan laste põlvkondade vahetust. Ja iga laps veedab siin aega mõnuga, alati kohtutakse ja mängitakse, kõik aitavad vanemaid põlvkondi. Mul ei tule Kulgul olemise kohta ühtegi halba hetke meelde!

Kuidas näete seda krundi (Rimmelga 8) – mis oli seal enne ja mis nüüd? Milline on teie hinnangul selle krundi tulevik? Mida sellel krundil saaks teha või ellu viia?

Varem oli tegemist veepumbajaamaga, aga ikkagi ronisime üle aia. Praegu toimuvad seal kunstiakadeemia üritused. Minu isiklik arvamus on, et see tuleb linnaosale kasuks. Kaasatakse kunstnikke, spetsialiste ja loomingulist tegevust. Minu nägemuses aitab see linnal uutest värvides õitsele puhkeda! Ja loovtegevused aitavad inimestel rutiinist puhata!

Kanuutuuride giidiks?

Jah, muidugi!

Tutvusta ennast – kui vana sa oled, kus õpid, millega tegeled, kuidas oled seotud NARTiga?

F: Minu nimi on Faina, aga sõprade ringis olen Faya. Olen 16-aastane ja õpin Narva Eesti Gümnaasiumi 10. klassis. Mulle meeldib kunst kõigis selle ilmingutes, olgu selleks siis muusika, joonistamine, tantsimine, teater, filmid ja väga palju muud. Armastan väga uute inimeste-ga suhtlemist ja nende kultuuriga tutvumist, seepärast tulingi sel suvel NARTi giidina tööle. See koht on minu jaoks eriline ja tundub tihti teise koduna.

R: Minu nimi on Rein. Olen 18-aastane, õpin Jõhvis kutsekoolis. NARTis töötan giidi ja päkapikuna. NARTi tõi mind kunstiarbastus, side Kreenholmiga. NARTi teraapiline olemus seisnes minu jaoks vabanemises sotsiaalsest ärevusest, st suhtlesin inimestega, tutvusin residentidega, veetsin nendega aega neid abistades ja osalesin nende projektides. Hiljuti juhtus nii, et üks projektidest liitis Narva initsiatiivikaid noori ja me asutasime omamoodi kunstikogukonna.

Kuidas võtsid vastu ettepaneku kanuutuure läbi viia?

Kirjuta oma varasemast kogemusest – kas oled varem teinud tuure ja ekskursioone? Kus?

Kas oled varem kanuuga sõitnud?

F: Varem tegin vaid NARTi galeriis ekskursioone ja kogemusi sarnaste tuuride läbiviimisel mul ei olnud. Ka kanuuga pole ma elus ringi liikunud. NARTi juhataja Johanna pakkumine tundus mulle aga huvitav ja põnev. Mulle hullult meeldivad sellised event'id nagu Station Narva ja sellest sündmusest osa saamine oli minu jaoks lihtsalt imeline võimalus. Seetõttu nõustusin ettepanekuga pikalt mõtlemata unustamatu kogemuse ootuses.

R: Imestasin, sest enne seda olin kanuuga sõitnud ainult paar korda, aga minu jaoks oli see pigem nagu uue kogemuse saamine teistmoodi ekskursiooni korraldamisel. Olin ennegi paar ringkäiku Kreenholmis teinud ja paar privaatset tuuri oma kaugelt saabunud sõpradele. Minu meelest õnnestusid kanuutuurid paremini võrreldes nendega, mida varem tegin, kuna siin pühendasime piisavalt aega ettevalmistamisele: millest rääkida, millal teha peatusi, mõtlesime läbi kestuse ja marsruudi.

Mida tähendab sinu jaoks Station Narva?

Aga programmis osalemine giidina?

F: Station Narva on minu jaoks Narva linna jaoks üks olulisemaid *event'e*, kuna sellel sündmusel koondub kogu meie linna kultuur üheks terveks näidendiks, kus iga elanik on selle osa ja igal aastal kõlab see uuena ja jääb pikaks ajaks meelde. Giidina osalemine suutiski anda mulle võimaluse mängida selle ürituse olulist rolli ja saada hulga toredaid mälestusi.

R: Käisin ainult Narva Veneetsias. Ülejäänud päevadel üritusi ei külastanud. Aga see, kuidas festivaliks kaunistati ja mida Narva Veneetsias külalistele tehti, rõõmustas mind väga, oli väga armas ja hubane – soe lõke, maitsev okroška, mõnus muusika, erksad kangad puidust paviljonil garaažil. Väga õdus.

Räägi, kuidas tuurid kulgesid.

F: Enne tuuride algust tegime Reinuga ühe proovituuri ja kutsusime kuulajana kaasa vabatahtliku Eva. Siis otsustasimegi, et esimeses peatuses räägib Rein koha ajaloo ja mina teises projektis osalenud kunstnikest. Alguses ei kujutatud ette, millistes keeltes rääkida, aga kokkuvõttes olid kõikidel tuuridel eestikeelsed inimesed ja seetõttu rääkisin mina eesti keeles, Rein inglise keeles. Esimene tuur läks hästi, osalejad jäid rahule. Teine tuur siiski nii libedalt ei läinud. Kui NMK (Noorte meremeeste klubi) poisid kanuu giididega kaldast eemale lükkasid, läks see ümber. Mina ja Rein ja veel üks osaleja sattusime vette. Õnneks tegid päästevestid oma töö ja kõik pääsesid veest välja, aga me saime märjaks. Mind, kui aus olla, see ei peatanud, isegi vastupidi – ajas naerma ja tõstis tuju ja ma olin valmis tuuri edasi tegema. Rein oli teisiti meelestatud ja läks kuivama, aga ka see häiris mind vähe, pealegi tulijad maksid ja tuuri ära jätta oleks vastustustundetu, nii et ma tegin selle tuuri edukalt üksi. Kõige ilusam oli viimane tuur, sest päike loojus ja valgus oli kaunis. Sama tore oli näha igal tuuril õpetajaid minu gümnaasiumist ja lõpus (ja mitte ainult neilt) saada meeldivaid kommentaare ja tänuavaldusi. Nende naeratuse ja siiraid emotsioone, mis nad tänu meie tuuridele said, ei unusta ma kunagi.

Olen väga rahul, kuidas tuurid möödusid ja iseendaga üldiselt ka. See sündmus andis mulle nii palju häid mälestusi ja inspireeris mind ning andis enesekindlust! Loodan, et saan ka järgmisel aastal osaleda.

R: Olen iga sõnaga nõus. Teine tuur ei õnnestunud kohe algusest peale. Kuna olin alles hiljutisest haigusest toibumas, muretsesin üle ja läksin lõkke äärde kuivama. Ülejäänud tuurid sujusid suurepäraselt. Oli hetk, kui üks kanuu tahtis veel ringi liikuda ja neid tõi tagasi mootorpaat. Järgmise hooaja peale on veel raske mõelda.

Foto Anton Semenyura

Lena õunakook

Narva Veneetsia Saatkonna lõpuürituse ettevalmistamisel oli mul ikka ja jälle põhjust Tallinnast Narva tulla ja niipea, kui viljad hakkasid Rimmelga territooriumi õunapuude otsas valmis saama, võtsin kaasa terve kotitäie õunu. Need olid ilusad, parajalt kõvad ja natuke hapukad.

Tegin nendest õunakooki. Mulle meeldib teha kooki nii, et koogivorm on triiki õunu täis ning taigna valan õunte peale.

- * 1,5–2 kg õunu
- * 4 muna
- * 4 supilusikatäit täistera- või speltajahu
- * 2 supilusikatäit täisteramannat
- * 2–4 supilusikatäit suhkrut (sõltuvalt õuntest)
- * Võib lisada peotäie mustaid sõstraid, vaarikaid, rosinaid, puistada õuntele kaneeli.

Lõika õunad tükkideks otse vormi. Lisa maitse järgi kaneeli, marju või rosinaid. Vahusta munad suhkruga. Lisa lusika-täie kaupa jahu ja manna. Kalla taigen õuntele ja pane ahju umbes 45 minutiks (180°C). Iga perenaine teab oma ahju omapära, seega võib küpsemise aeg olla lühem või pikem. Lõhna järgi saab ka hästi aru, kas kook on valmis. Õunakook on hea nii soojalt kui külmalt, seisab mitu päeva. Kui hoida kooki kaane all, kaob krõbe koorik ära. Aga on ikka maitsev!

Head isu!

Saara spontaanne (vegan) õunakook

Kulgu külalislahkuse auks

Saara Mildeberg

On kuum septembripäev Kulgus. Päike lõõskab, elektriliinid särisevad pea kohal, pea igas aias õitsevad säravkollaste tähtedena mustasilmsed Susannad ja kui keegi mõne kasvuhoone ust paotab, piiluvad sealt alati välja prisked punased tomatid. Kanaliäärsel Rimmelga tänaval on täna palju liiklust, vana pumbamaja juures toimub Veneetsia Annuale, suur kunstipidu. Tullakse jalgsi, tõukside, taksodega ja mina valvan, et kel vaja oma auto parkida, saaks seda teha kohalikke segamata. See on üpris üksluine töö, aga annab aega mõõdujaid vaadelda. Aga ka mina olen siin võõrkeha ja kohalikud vaatavad mind seismas. Mõned tulevad isegi küsima, mis toimub. Jevgeni, vanem härra pisikesel kokku-pandaval jalg-rattal käib minuga juttu ajamas lausa mitu korda. Annan endast parima, aga igal korral taban tema venekeelsest jutuvadast vaid mõne killukese. Õnneks on viimasel korral jutt üsna lühike: Jevgeni sõidab mu kõrvale, ulatab mulle suure õunu täis kilekoti ja ütleb: „Euub!“; mina vastan: „Cnacubo!“ Kõik selge! Selge on ka see, et ükski ma küll neid õunu ära ei jõua süüa ... Ja et jagatud rõõm on poole suurem! See kook valmis NARTi keldriköögis, kus koguste mõõtmise käis käepäraste vahenditega: kruuside ja klaasidega. Ka vana ahju tegelik võimekus ja termomeeter ei tee enam koostööd, nii et proovi kindlasti pärast 40 minutit tikuga järele, kas kook on valmis või vajab veel natuke küpsemist.

Vaja läheb:

- * *üht sooja varasügist päeva Kulgus*
- * *kotitäit õunu Jevgenilt (5–8 antoonovkat või muud magushapukat vilja)*
- * 3 klaasi nisujahu
- * 1 klaas suhkrut
- * 2 tl suhkrut
- * veerand klaasi õli
- * kolmveerand klaasi vett või taimset piima
- * 1 tl õunaäädikat või valge veini äädikat
- * peotäis kreeka pähkleid
- * pool klaasi suhkrut
- * 1 kuhjaga spl kaneeli

Sega ühes kausis kokku jahu ja küpsetuspulber. Teises kausis vispelda suhkur õliga, lisa taimne piim või vesi ja äädikas ja vispelda veel. Sega kahe kausi sisud kokku, et tekiks ühtlane tainas. Määri 26 cm läbimõõduga ümmargune koogivorm õliga ja vala tainas koogivormi. Koori õunad, puhasta ja tükelda need ning sega õunatükid kreeka pähklite, suhkruga ja kaneeliga kokku ning kalla taignale. Küpseta 180 kraadi juures 40–60 minutit (torka tikuga – kui see tuleb tainast puhtalt välja, on kook valmis). Naudi soojalt või külmalt, jäätise, vaniljekastmega või niisama!

Tanja õunakoogi retsept ja väike intervjuu

Palun jagage oma õunakoogi retsepti, millega sel suvel kunstnikke kostitasite.

Vaja läheb õunu, suhkrut, hapukoort, muna, jahu, soodat. Pange muna ja üks supilusikatäis taimeõli kaussi ning segage. Seejärel sulatage pannil või, praadige selles õunaviilud ja lisage üks lusikatäis suhkrut. Praadige õunu suhkruga 5–8 minutit, kuni nad pehmenevad. Õunte küpsemise ajal võib eraldi kausis segada 1 supilusikatäie taimeõli hapukoorega, seejärel lisada jahu ja aädikaga segatud sooda. Soovi korral võib söögisooda asendada küpsetuspulbriga. Lisa hapukooresegu taimeõliga segatud munale. Jätke segu paariks minutiks seisma, et ei tekiks tükke. Ja siis vala segu pannile õunte peale. Prae kaane all umbes 10 minutit. Seejärel võtke pannilt kaas, pange kook taldrikule, keerake see ümber tagasi panni peale nii, et küpsetamata pool jääks alal ning küpsetage umbes viis minutit. Järgmisena laske koogil kaane all pannil haududa. Torgake valmis kooki puust hambatikuga – see peaks välja tulema kuival, ilma märja taigna jälgedeta. Töstke õunakook taldrikule, jahutage ja serveerige. Polegi ahju vaja ega midagi. See on kõik, kook on valmis. Head isu!

Millised peaksid olema õunad?

Parem on nüüd kasutada talviseid, mida teil on pumbajaama territooriumil palju. Muide, ilu pärast võid magustoidu peale puistata vaniljet. Võite seda puistata suhkruga või kaneeliga. Pange seda, mida hing ikkab.

Täidise jaoks:

- * 350 g õunu
- * 30 g võid
- * 30 g suhkrut
- * 2 g jahvatatud kaneeli

Taigna jaoks:

- * 150 g hapukoort
- * 30 ml lõhnata taimeõli
- * 1 muna
- * 140 g jahu (200 ml klaas kuhjaga täis)
- * 30 g suhkrut
- * 8–10 g vanillsuhkrut
- * 10 g küpsetuspulbrit

Mul on Teile kui kohalikule elanikule paar küsimust. Millal Kulgusse garaaži saite? Kas lapseõlves?

Ei. Esimene garaaž tekkis siis, kui paarkümmend aastat tagasi abiellusin. Siis kümme aastat hiljem ostime veel paar garaaži.

Kas teil olid erinevad garaažid?

Jah. Seal, kus paat on esimesel muulil, oleme mehega juba ammu kala püüdnud, haugi, ahvenat, juba paarkümmend aastat. Teised garaažid ostime kümnekond aastat tagasi, aga puhkamiseks. Ja ruumi on rohkem. Jah, saab midagi istutada, oma kurgid, tomatid, õunapuud. Garaažid on väikesed, neid on mitu. Tegime neist kaks suurt. Ja seal me juba puhkame, ööbime ja kokkame. Tähistame pühapäevi. Nüüd jätsime näiteks sügisega hüvasti. Kas Te pole meil külas käinud? Meil kujunes väike rühm, no sõna otseses mõttes mõnest garaažidest. Meil oli õhtujuht, Matvejevi naine, ta oli kostüümis. Ja suvel korraldasime väikese kalamehepäeva.

Oh, ja kõigil olid kostüümid seljas, eks?

Muidugi, me valmistasime terve programmi ette. Meil rippus siin plakat. Jagasime kingitusi, väikseid auhindu. Meil oli terve laud lookas. Ilm lubas korraldada. Ja vanaema oli ka meiega, ta on juba 90-aastane, meie igiliikur. Puhkasime väga hästi. Peame või vähemalt proovime ka sünnipäevi tähistada. Põhimõtteliselt on see kõik hinge jaoks.

Kas atmosfäär on Kulgus kümne aasta tagusega võrreldes muutunud?

Saime oma naabritega tuttavaks ja hakkasime sõbralikumalt elama. Vanuritel näiteks, kes on pensionile jäänud, neil on rohkem vaba aega, nii et nad korraldavad meile midagi ja meie tuleme juba nagu külalised. Hakkasime rohkem suhtlema ja saime rohkem sõpradeks ning meil tekkis perekondlik õhkkond, oleme justkui üks perekond, meie lapselapsed mängivad omavahel.

Milline tulevik ootab Teile hinnangul Kulgut ees?

Raske on rääkida sellest, mida tulevik toob, mitte ainult Kulgule. No üldiselt, praegu, näed, nüüd puhastatakse meil kanaleid ehk vesi läheb puhtamaks. Või noored, mõned töötavad välismaal, aga nad tulevad siia daatšasse. Suvilas peab muru niitma, hakkad midagi istutama ja käsi kohe sirutab aiatööde poole. Üldiselt polegi kõik nii hull. Noored lähevad ära, tulevad tagasi, lasevad paadi vette ja lähevad jälle kalale. Seetõttu näen Kulgule siiski tulevikku. Lisaks noortele on meil ka näiteks sõpru, kes töötavad Norras, Rootsis ja käivad siin kord kuus. Ja nad puhkavad Kulgus, lähevad sinna nädalaks ajaks, tänna viieks päevaks. Kulgu on saanud nooremaks. Ja omal ajal oli see täiesti välja surev koht. Aga nüüd ju ikkagi midagi liigub, kanaleid puhastatakse ja paate hakkas rohkem sõitma. Ja kui palju erinevaid võistlusi Kulgus praegu peetakse, jah, jetidel ja ka purjekatel. Ja see kehtib ka meie kohta, meie juurde garaažide vahele tullakse ka, süstadega. Meidki ergutati rohkem elule.

Räägi, mida Kulgu Teile isiklikult tähendab?

Minu jaoks on see muidugi puhkus, hinge ja südame puhkus. Ma ütlen alati, et me oleme siin nagu vanajumala selja taga. Meil on alati päikest, alati on rahulik ja vaikne. Vesi. Linnud, loomad, meil on kõik olemas. Hommikul hakkad vara liikuma, päike paistab. Kella kuue paiku hommikul helisevad kellad Venemaa poolel. Ja nende kellade kõla saatel seisad sa kohvitassiga ja võtad puu otsast mahlase õuna. Sageli tulevad siia luiged.

Ja viimane küsimus pumbajaama territooriumi kohta, kus kunstiresidente võõrustame. Kuidas seda arendada? Milline peaks see koht tulevikus välja nägema?

Ma olen seal teie juures käinud ainult ühe korra, sa oled seda seal juba nii palju korrastanud, kõik ära puhastanud, kõik on juba korras. Teil on väga hea paik.

Endiste Kreenholmi töötajate mälestused Kulgu pumplast

Intervjuu Boriss Snetkoviga

Kus Te töotasite? Millised olid Teile töökohustused?

Töötasin soojusenergia tsehhi juhina. Võin öelda, et mul oli kohustusi kogu manufaktuuri territooriumil.

Kas olete pumbajaamas käinud?

Olen käinud nii küttegaamades kui ka pumbajaamas. Soojusjaama töötajad nägid, kuidas pumbajaama töötab, ja vastavalt vajadusele ka hooldasid seda protsessi käigus, näiteks kui pärast nädalavahetust oli vaja sisse-välja lülitada, mindi kohale. Aga hiljem töötas see ilma personalita, automaatrežiimis. Sinna paigaldati veevõtukoht ja tehnilise vee võtt jagati läbi viimistlustehase, läbi liivafiltri.

Ja mis aastal automaatsüsteem paigaldati?

Kuskil 2000. aastal ja pärast 2000. aastat nii-öelda vabastati seal ressursse, ostime uued seadmed. See on suur asi, sest enne oli 4 korrapidajat ja 4 valvemehaanikut. Seal oli ööpäevaringelt vahetustega valve. Pärast automaatsüsteemi paigaldamist polnud personalil vaja valves olla, automaatsüsteem oli paigaldatud ja territoorium valve all. Ja teises soojusjaamas kontrollis korrapidaja, kuidas seal kõik töötab.

Niisiis, ma uurin Teilt veel pumbajaama kohta. Ütlesite, et enne automaatika rakendamist oli seal 4 inimest, eks?

No 4 vahetust jah. Üks inimene korraga ja vahetusi oli 4.

Ja kui kaua vahetus siis kestis? Kas seal oli 24 tundi ööpäevas keegi valves?

Noh, põhimõtteliselt jah. 24 tundi ööpäevas. Noh, ütleme, et üks oli tööl hommikust ja kell kaheksa õhtul tuli vahetas teine ta välja, oli öö läbi ja hommikul tuli järgmine. Ühel oli vaba päev ja nii nad vahetasid kogu aeg. Pumbajaam töötas 24 tundi ööpäevas. Sellepärast olid inimesed nii hõivatud.

Intervjuu elektrik Nikolaiga

Nikolai, rääkige mulle, mis aastatel Te Kreenholmis tööl käisite?

Raske öelda, sest olen Kreenholmis olnud aastast 1982. Ja see oli vist 90ndatel, ütleme 90ndatel.

Kas tegite seal elektritööd?

Jah, eriti just energiatootmise osas. Trafod. Seal on kaks trafot. Hooldasime neid. Kui mõni õnnetus juhtus, tegime vajalikud tööd. Vat just need kaks trafot.

Kas olete pumbajaamas käinud?

Ei, ainult elektrikilbiga hoones. See asub pumbajaama alal, seal on elektrikilp ja muud seadmed. Kuid ma pole kunagi pumbajaama hooldusega seotud olnud. Aga see oli Rammelga 8 territooriumil, seal need kaks trafot seisavad. 380 volti tuleb sisse ja see jaotatakse seadmetesse. Selline teenus oli meil.

Mis aastal territoorium maha jäeti?

Kui Kreenholm lõppes. Pankrot oli aastal 2010. Kõik jäeti maha... No siis, kui Kreenholm Narva Gate'ile läks, siis hoidsime seal ikka kaablid pinge all, vahel ka trafo. Ja siis juhtus meil ühega neist õnnetus. Seda ei taastatud enam. Ja siis lülitasid nad teise trafo välja, sest see tarbib ka elektrit ja seda pole vaja. Ega kellelgi pole kadusid vaja. Ja nii nad lõpuks välja lülitati. Ja nüüd ei saa neid enam sisse lülitada.

Kuidas see kõik seal vanasti välja nägi? Kui palju inimesi töötas? Nüüd kasvab siin lihtsalt mets.

Seal töötas mitu inimest, ma ei tea, võib-olla kaks korraga, nad töötasid 12 tundi päevas. Pumbajaam varustas Kreenholmi veega otse sellest veehoidlast, tehnilise veega.

Kas mäletate mõnda huvitavat sündmust, mis jaamas juhtus?

Seal, kus praegu on kunstnike telgid, olid töötajatel kasvuhooned, jaamast kiviviske kaugusel olid väikesed kasvuhooned, kus kasvatati endale kurke. Nad olid seal pikkade vahetustega, midagi eriti ei toimunud, nii et neil oli aega peenardega tegeleda.

Narva Veneetsia Saatkonnast läbi kolme aasta

Johanna Rannula,
Narva kunstiresidentuuri juhataja

2022. aasta suvel alustas Narva kunstiresidentuuri projekti, mis 2024. aastal toimus juba kolmandat hooaega. Narva Veneetsia Saatkond on koht, kus kunstnikud saavad kohtuda Narva inimestega ja Narva inimesed näevad, kes need rahvusvahelised kunstnikud on. Projekt sai nimeks Saatkond, kuna see on nagu esindus – kunstiesindus daatšade ja garaažide keskel, mis vahendab loomingut ja inimeste läbikäimist.

Vaade pumpla territooriumil oleva metallist torni otsast ida suunas.

Kunstnikud on elanud kõikvõimalikes tingimustes

Esimesel hooajal oli kõik uus ja põnev. Tänu garaažiühistu juhatajale saime kasutada ühte garaaži ja majandushoone esimest korrust. Mõlemat tuli vuntsida, et need sobiks rahvusvaheliste kunstnike majutamiseks. Värvise garaaži seest ära, tõime kohale mööbli. Esimese korruse korrastamiseks korraldasime mitu talgupäeva – avasime kinnilöödud aknad, nii aknad, põrandaid kui ka seinu tuli mitu korda pesta.

Kunstnikud elasid 2022. aasta suvel ka majandushoone esimesel korrusel, mis oli juba mitukümmend aastat tühjana seisnud.

Teisel hooajal oli kunstnike majutamine taaskord küsimärgi all, tuli leida uued pinnad. Pikkade otsingute järel leidsime väga külalislahke Slava, kes pakkus kunstnikele elamiseks oma veehoidla äärset aiamaa. Kreenholmi pumbajaama territooriumile paigutasime ehitussoojaku, millest sai teine majutuskoht.

Teisel suvel elasid mõned kunstnikest ehitussoojaku.

Kolmandal hooajal otsustasime kolida kõikide tegemistega pumbajaama juurde. Kunstnikud elasid seal glämpingutelkides. Ja hooaja viimane kunstnik Jila tuli kohale oma saunautoga, mis oli ka tema ööbimiskohaks.

On selge, et Veneetsia Saatkonna kunstnikud on kolme hooaja vältel elanud väga erinevates ja ebatavalistes paikades.

Kunstnikud, kes loovad kohaspetsiifilisi teoseid

Kokku on Saatkonnaga olnud seotud 14 rahvusvahelist loomeinimest, kelle valis konkursil välja žürii. Esimesel hooajal võõrustas Saatkond viit kunstnikku, teisel kuut ja kolmandal kolme kunstnikku.

Kulgu on väga eriline koht, millega kohanemine õnnestub mõnel hõlpsamalt kui teisel. On olnud kunstnikke, kellele see eriskummaline koht jääb tabamatuks, aga ka neid, kellele Kulgu pakub lugematul hulgal võimalusi. Näiteks Iiri dokumentalist Kevin Molloy ütles, et ta ei saanud 10 minutitki oma garaažis maha istuda, kui juba tuldi ja pakuti, et kas ta sooviks kitarrijämmiga ühineda või siis varahommikul kalapaadiga sõita.

Mõni teos on olnud lühiajaline, näiteks Mohar Kalra mikrofonidega loomaskulptuurid. Teised on olnud sündmuspõhised, nagu Leri Matehha Sabbati öhtusöögid. Narva veehoidlale sai näha Ukraina kunstniku Maksymi viikingilaeva, millest hiljem sai Kreenholmi kogukonnalaen peenrakast. Praegu Kulgut külastades võib eest leida need kolm teost:

* **Elizabeth Guerrero** (Mehhiko/Holland, 2022) helirännak „Suvine päev Kulgus“ on mõeldud kuulamiseks vaikselt paadisõidul, mis kulgeb mööda veekanaleid. Kuid tegelikult võib seda kuulata ka mujal. Helirännakus räägivad kohalikud, mida see eriline paik neile tähendab.

* **Enrique Roura** (Mehhiko/Norra, 2022) ehitab garaažiühistu keskmesse leivaahju, milles on mitmel korral pitsat küpsetatud. Enamasti on ahi koormakatte all, et säästa seda ilmastiku eest. Nimelt ei pea ahi niiskusele ja vihmale vastu.

* **Mimi Dearingu** (Ühendkuningriik, 2024) metallist skulptuur „We open our arms to you“ jääb pumpla territooriumile veel kauaks ja tervitab külalisi garaaži katuselt.

Projekti üks tiimiliige Jelena koos Mimi teosega.

Seikasid, mis jäävad alatiseks meelde, on palju

Kulgu pakub palju avastamisrõõmu, kuid mõned seigad jäänud eriti eredalt meelde.

2024. aasta aprillikuu esimesel päeval plaanisime pealinna külalistele pakkuda Kulgu kanalitel mootorpaadisõitu. Leidus üks kapten, kes oli nõus enne hooaja algust oma paadi kuurist välja võtma. Kokkulepitud päeval oli ilm tormine ja tagatipuks sadas ka veel laia lund, aga ega seepärast sõit ära saanud jääda. Esimesele sõidule läksid kaasa ka äsja Narva saabunud Zimbabwe ja Ühendkuningriigi kunstnikud. Kanali lõpust tuli kapten aerude jõul üksinda tagasi, kuid kaasreisijad olid kadunud. Tuli välja, et paadi tagumine ots vajus vee alla ja see läks vett täis. Välismaalased pääsesid napilt, nad põgenesid viimasel hetkel kaldale.

Ameerika kunstnik Mohar Kalra voolis puidust loomaskulptuure. Need olid ühtlasi ka kõlarid, kuhu sai mikrofoni kaudu saata oma sõnumeid. Hiljem salvestusi kuulates sain väga suure elamuse osaliseks. Kulgu inimeste salamõtted illustreerisid selle paiga olemust imeliselt. Lapsed lugesid luuletusi, mõni pani telefonist muusikat mängima. Oli neid, kes kasutasid vägisõnu ja neid, kes võtsid sõna päevapoliitilistel teemadel. Poleks arvanudki, et Kulgu inimesed selle veidi eriskummalise kunstiteose nii hästi vastu võtavad!

Narva Veneetsias leidub mitmeid väga hoolitsetud ja ilusaid mini-aedasiid.

Vaatamata sellele, et projekti korraldus on kõigil kolmel aastal olnud täis väljakutseid, paneb see koht külastajad ahhetama ja pakub loomeinimestele lõputult inspiratsiooni. Mingi sõnulsetamatu jõud kutsus sinna taas tagasi.

Foto Juri Všivtsev

Külastajad Veneetsia Annuale peol, mis toimus septembri alguses Station Narva festivali ajal.

Kulgu Öhtuleht N° 3 2024

Toimetus:

Jelena Tšekulajeva
Anna Škuratova
Johanna Rannula
Gleb Kuznetsov

Keelekorrektuuriga aitasid:

Made Isak
Ashley Morford

Graafiline disain:

Ljubov Terukova

Trükk:

Eesti Kunstiakadeemia

www.nart.ee/veneetsia/

Projekti aitasid 2024. aastal viia ellu Anna Škuratova, Daria Morozova, Eva Berzin, Gleb Kuznetsov, Jelena Tšekulajeva, Johanna Rannula, Marco Manfredino.

Narva Veneetsia Saatkonna projekt toimub Briti Nõukoja toetusel, ning on osa programmist People to People Cultural Engagement. Projekti on samuti kaasrahanud Euroopa Liit Öiglase Ülemineku Fondist.

Narva
art
residency

BRITISH
COUNCIL

Kaasrahanud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks